



Den Haag

Haags Gemeentearchief

De kortste geschiedenis van Leidschenveen - Ypenburg





A4

E 19

Leidschenveen-Ypenburg

Forepark

Leidschenveen

Hoornwijk

Ypenburg

Ypenburgse Boslaan

Sportlaan

E 19

De kortste geschiedenis van **Leidschenveen - Ypenburg**

Vroeger woonden er boeren en graasde het vee er in de groene, uitgestrekte polders. Adellijke lieden bouwden er hun buitenhuizen. Langer geleden kwam je er Cananefaten en Romeinen tegen. Dit jongste stadsdeel van Den Haag heeft een rijke bewoningsgeschiedenis die teruggaat tot de steentijd. Er is een verband met de Verenigde Oostindische Compagnie, er is een wereldberoemd schilderij geschilderd en Ypenburg was in de eerste helft van de 20^e eeuw een belangrijke plek voor de opkomende luchtvaartindustrie.

Maakt deze informatie je nieuwsgierig? Lees dan verder over de bijzondere geschiedenis van dit stadsdeel.

Het verhaal van een gevleugeld stadsdeel

Leidschenveen-Ypenburg is een Vinex-wijk. De naam VINEX komt van de Vierde Nota Ruimtelijke Ordening Extra (1993) waarmee de overheid gebieden aan de randen van grote steden bestemde voor nieuwbouw. Deze wijken kregen moderne woningen van een kwaliteit die in de oude huizen in de steden niet te vinden was. In 2002 werden Ypenburg en Leidschenveen samen met het bedrijventerrein Forepark als Vinex locatie aan Den Haag toegevoegd en kreeg dit stadsdeel de naam Leidschenveen-Ypenburg.

Stadsvernieuwing

Veel van de bewoners van Leidschenveen-Ypenburg komen uit de oude Haagse wijken zoals bijvoorbeeld de Schilderswijk en het Laakkwartier. Deze buurten waren vanwege de stadsvernieuwing van de jaren '80 en '90 sterk veranderd. Het stadsdeel Leidschenveen-Ypenburg bestaat uit vier wijken; Leidschenveen, Forepark, Ypenburg en Hoornwijk. Deze zijn naar ontwerp van de Rotterdamse stedenbouwkundigen Frits Palmboom en Jaap van den Bout ruim opgezet en werden in samenwerkingsverbanden met de gemeenten Leidschendam-Voorburg, Rijswijk en Pijnacker-Nootdorp ontwikkeld.



12 maart 1995 Polderweg met links en rechts weidegebied waar Leidschenveen gebouwd zal worden. In de verte de achterzijde van Forepark met rechts het Castellum. Foto Gemeente Leidschendam

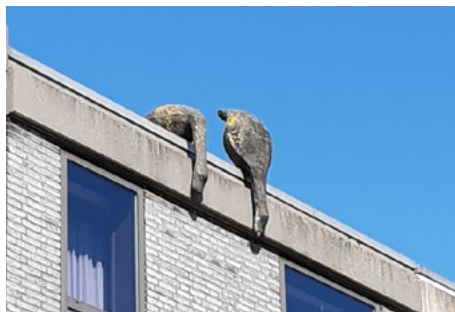


29 augustus 2013 Luchtfoto van Ypenburg met de Goolandweg, Fluitschiplaan, Katschiplaan, station Ypenburg en omgeving. Horizontaal bovenin de A12. Fotograaf Willem Vermeij

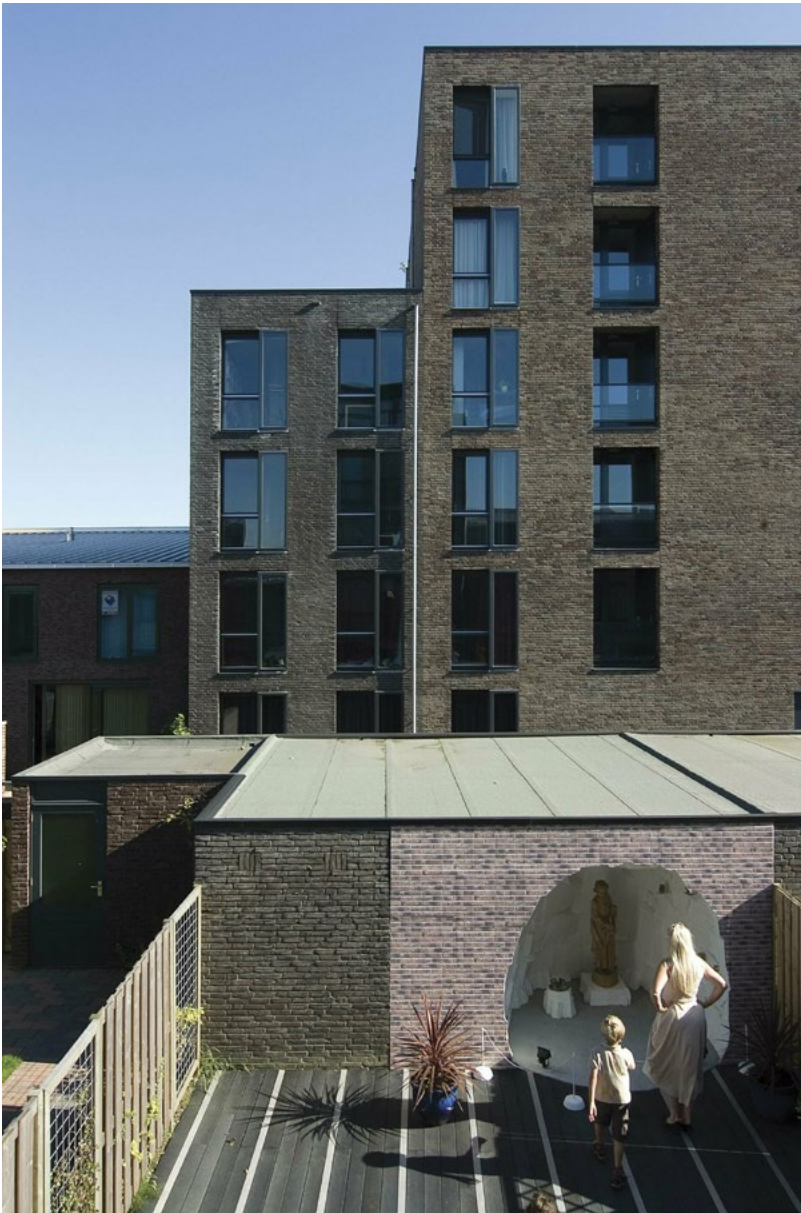
Kunst als bindende factor

In juni 2003 startte kunstcentrum Artoteek Den Haag (nu Heden) in de wijk Ypenburg kunsthuis 7x11. De naam 7x11 verwijst naar het bouwtype van het pand waarin dit kunstcentrum gevestigd is. 7x11 werd wisselend bewoond door kunstenaars, die kunstprojecten realiseerden voor en met de nieuwe bewoners van Ypenburg. Circus Andersom (toentertijd onder de naam EGBG) was in 2003 een van de eerste tijdelijke bewoners van 7x11. Zij zetten hier het bureau Kunst* op, dat een enquête uitvoerde om de kunstbeleving van de bewoners van Ypenburg te onderzoeken.

20 Bewoners die de vragen origineel hadden beantwoord kregen een kunstwerk op maat gemaakt door 20 Nederlandse kunstenaars.



2022 Kunst aan Huis in Ypenburg: Slappe zwanen van Douwe Halbertsma. Fotograaf Nicolette Faber-Wittenberg



9 september 2009 Patrijsplantsoen 23, expositie van Urs Pfannenmüller in de tuin van kunsthuis 7x11. Fotograaf Leo van der Kleij



circa 1935 Luchtfoto van Ypenburg met diagonaal de rijksweg Den Haag-Rotterdam (later A13); linksboven Delft. Fotograaf onbekend

De strijd tegen de zee

Dit gebied wordt al duizenden jaren bewoond; ooit trokken hier groepjes jagers en verzamelaars; de Cananefaten rond. Zij joegen in de moerassen en op het veengebied op herten, konijnen en wilde zwijnen, en visten in de beken en in de riviertjes op zoetwatervis. Langs de kust was de sterke invloed van de Noordzee merkbaar. Door het getij en de wind ontstonden brede getijdegeulen en duinen en er vormden zich strandwallen.

Graven naar het verleden

Rond de eeuwwisseling, tijdens de bouw van de wijk, ontdekten archeologen de resten van nederzettingen en een grafveld uit de Nieuwe Steentijd. Daaruit bleek dat hier rond het jaar 3800 voor Christus mensen woonden. In de loop der tijd verplaatsten de nederzettingen zich in het gebied. Archeologen hebben in Ypenburg de resten van zeker drie woonplaatsen opgegraven. Ze vonden deze door verkleuringen in de grond en de sporen van houten palen.

Het grafveld

Het grafveld dat de archeologen vonden was bijzonder vanwege zijn omvang, zijn ouderdom en de goede staat waarin het verkeerde. Eén graf bevatte de resten van een jong meisje en haar vermoedelijke moeder, haar vader lag apart. Met behulp van haar schedel reconstrueerde de fysisch antropoloog Maja d'Hollosy haar gezicht zo levensecht, dat het lijkt alsof je haar zomaar in de wijk tegen het lijf zou kunnen lopen.



Reconstructie gezicht van het jonge meisje door Maya d'Hollosy. Samen met haar vermoedelijke familie te zien in het Museon. Foto Afdeling Archeologie van de gemeente Den Haag



9 juli 1964 Standbeeld van Corbulo op de hoek Prins Bernhardlaan/Koningin Julianalaan te Voorburg. Foto Stokvis

De Cananefaten en de Romeinen

Tweeduizend jaar geleden trokken de Romeinen het gebied van de Cananefaten in en stichtten rond het jaar 70 het stadje Forum Hadriani. Aan het kanaal dat de Romeinse generaal Corbulo daar in 47 voor Christus had aangelegd, werd de hoofdstad gesticht van de provincie Germania Inferior. Toen de Romeinen eind 3^e eeuw vertrokken, raakte de stad in verval. Forum Hadriani lag pal naast de huidige prinses Mariannelaan en was de meest noordelijke Romeinse stad op het vasteland van Europa.

Inpoldering, windmolens en stoomgemalen

Het Hoogheemraadschap legde al in de 12^e eeuw de Landscheidingsdijk aan, die nog steeds een waterkerende functie heeft. In het gebied werd de brandstof turf gestoken. Daardoor verdween veel land onder water en ontstonden er veenplassen. Vanaf de 16^e eeuw werden deze veenplassen met windmolens drooggemalen vanwege de grote behoefte aan landbouwgrond.

De bevolking in de steden groeide sterk en al die mensen moesten worden gevoed. De 19^e eeuwse industriële revolutie leverde technieken op waardoor men ook zonder wind kon malen. Vanaf 1873 werden de veenplassen in de Tedingerbroekpolder in drie jaar door het stoomgemaal drooggelegd. Sinds de 20^e eeuw worden elektrische gemalen en waterbergingen ingezet om het waterpeil te beheersen.



1979 Luchtfoto van de Tedingerbroekpolder, gezien in noordelijke richting met op de voorgrond rijksweg A13, geheel rechts rijksweg A4 en linksboven de bebouwing van Voorburg en Leidschendam.
Foto Gemeente Leidschendam



17 maart 2009 Leidschenveen, winkelcentrum 't Hoge Veen (Simon Carmiggelthof en omgeving) gezien van Poort van Lanen. Fotograaf Arnold Hoogendorp

Leidschenveen tussen de spoorlijnen en rijkswegen

In 1870 werd de spoorlijn tussen Den Haag en Gouda/Utrecht aangelegd, die Voorburg en de polder in twee delen splitste. Later doorsneden de nieuwe rijkswegen A4 en A12 het gebied. Op 20 juni 1985 werd het verkeersknooppunt Prins Clausplein opgeleverd. Dit is het enige volledige ster-knooppunt in Nederland. In 2002 annexeerde de gemeente Den Haag onder meer het zuidelijke deel van de gemeente Leidschendam met de Tedingerbroekpolder.

Daar was de woonwijk Leidschenveen en het bedrijventerrein Forepark al in ontwikkeling. Dijken, waterwegen, spoorlijnen en snelwegen begrenzen het gebied waar Leidschenveen is gebouwd. In 2012 werd het project van de kunstenaars LaSalle onthuld, een diverse verzameling van kunstwerken, die op zeven plaatsen in de wijk zijn geplaatst.



3 mei 2014 Luchtfoto van het Prins Clausplein met linksboven Forepark met het ADO stadion en rechtsboven de Plas van Reef. Rechts van de A12 (verticaal) de wijk Hoornwijk. Fotograaf Willem Vermeij



28 mei 2010 Kantorencomplex Castellum in Forepark.
Foto Dienst Stedelijke Ontwikkeling (Claudia van Noord)

Het Forepark

Het bedrijventerrein Forepark werd sinds 1990 ontwikkeld door het Bedrijvenschap Forepark. De naam Fore is afgeleid van Forum (in Latijn: marktplaats). Toen Forepark nog op het grondgebied van de gemeente Leidschendam lag werkten de gemeenten Den Haag en Leidschendam in dit bedrijvenschap samen. Na het bekend worden van de gemeentelijke herindeling in 2002, hebben beide gemeenten gekozen voor opheffing van de samenwerking. In het Forepark staat de trots van iedere Hagenees; het stadion van ADO Den Haag. In 1905 werd de voetbalclub 'Alles Door Oefening' opgericht in café 'Het Hof van Berlijn' in de Haagse Papestraat 32, waar nu Muziekcafé de Paap gevestigd is. Van 1925 tot 2007 voetbalde ADO in het Zuiderparkstadion.

De club verruilde in 2007 zijn Haagse onderkomen voor een nieuw stadion op dit bedrijventerrein en veel van origine Haagse ondernemingen vonden in het Forepark een plek voor hun activiteiten. Het huidige Car Jeans stadion biedt ruimte aan 15.000 toeschouwers.



2011 Het Kyocera stadion (in 2017 hernoemd naar Car Jeans stadion), thuisbasis van voetbalclub ADO Den Haag. Foto: DSO (Paul Lunenburg)

Ypenburg

De naam verwijst naar de hofstede Ypenburg, één van de vele boerderijen en buitenplaatsen 'in de ambacht van Rijswijk aan de Haagweg bij de Hoornbrug', dus op Rijswijks grondgebied. In 1591 werd hofstede Ypenburg op een veiling in een Delftse herberg verkocht aan een Rijswijkse rijkaard, die deze daarna verkocht aan een zekere Gerrit Cornelis van der Laan (1552-1635) die rentmeester was.

Gerrit was getrouwd met Magdalena Beresteyn (1558-1620), dochter van een rijke regent. Eigenlijk werkte Gerrit op hofstede Ypenburg voor zijn invloedrijke schoonfamilie die de ontwikkeling van het landgoed een sterke impuls gaf.



circa 1800 De Hoornbrug gezien vanaf de Delftweg, met rechts bij de hooiwagen, de ingang van hofstede Ypenburg. Maker onbekend

Regenten en de VOC

Uit oude stukken blijkt dat het landgoed Ypenburg bij de Hoornbrug eind 16^e eeuw bestond uit een boerenwoning, landerijen en een boomgaard. Leden van het geslacht Beresteyn vervulden vele bestuurlijke functies en investeerden hun verdiensten in onroerend goed. In 1606 belegde Pauwels van Beresteyn (1548-1625), burgemeester van Delft, 40.000 gulden in de VOC, dat is omgerekend naar nu 1,7 miljoen euro.

Vooraf onder Pauwels floreerden de investeringen en de familie bezat toen ca. honderd verpachte boerderijen in het gebied. De jaarlijkse pacht bracht niet alleen geld in het laatje. De Ypenburgse pachters zorgden goed voor het land en van de oogst van de appelboomgaard stonden zij jaarlijks een tonnetje af aan de eigenaar.



1647 Schilderij De Stier door Paulus Potter. Uit de collectie van het Mauritshuis, Den Haag

1647: Inspiratie voor Paulus Potter

Aan het einde van de 17^e eeuw was de hofstede Ypenburg uitgegroeid tot een buitenverblijf met een schitterende oprijlaan naar het herenhuis. Er werd goed gezorgd voor het bos dat op het landgoed rijkelijk werd aangeplant. In dit gebied schilderde Paulus Potter (1625 – 1654) als 21-jarige zijn beroemdste werk: de stier, waarop je in de achtergrond de Rijswijkse kerk kunt zien. Om een indruk te krijgen van hoe dit gebied er toen uitzag kun je dit schilderij nu in het Mauritshuis gaan bekijken.

Gerard van Vredenburg als rentmeester

De regent Gerard Adriaansz van Vredenburg (1710-1784) was in de 18^e eeuw zeer betrokken bij het beheer van Ypenburg als landgoed. Hij was ontvanger-generaal der kerkelijke goederen en inkomsten van Holland en van 1748 tot 1773 bewindhebber van de Delftse VOC-kamer. Uit de nagelaten geschriften van Van Vredenburg weten we dat zijn Ypenburgse pachter zwaar werd getroffen door de veepest die Holland in de jaren 1744 en 1745 teisterde.

9 december 1885

Advertentie uit de Delftsche courant

De hofstede bij veiling verkocht

Op Ypenburg werden tot eind 19^e eeuw houtverkoopingen georganiseerd. Bij opbod werden partijen eiken, populieren, essen en elzenhakhout verkocht. De verkoopingen werden in de kranten aangekondigd en vonden ten overstaan van een notaris plaats. In 1848 werd de *'aanzienlijke en om haren fraaijen aanleg en ligging algemeen bekende'* hofstede bij veiling door de Rijswijkse notaris Schuurman verkocht. Het herenhuis werd aangeprezen als *'voor eene welingerichte Woning, tot Zomer- en Winterverblijf geschikt'*. Met de dood van Adriaan van der Goes van Naters in 1885 was het lot van de hofstede bezegeld. Het landgoed werd opgesplitst en in delen bij veiling verkocht.

Openbare Verkoop
(om gereed geld)
van
**Ijpe-, Eike-, Populier-, Wilge- en andere
BOOMEN,**
(waaronder vele verplaatshare), **Hakhout** en
meer, op de Buitenplaats **YPENBURG**, aan den
Straatweg tussehen Delft en 's Gravenhage, nabij
de Hoornbrug, gemeente Rijswijk, *Vrijdag 11
December 1885, voormiddags 10 uur, ten over-
staan van den Notaris VERSCHOOR te Delft.*
Te zien daags voor en op den dag der verkoop:
Op **YPENBURG** zijn inmiddels
uit de hand te koop:
eenige Perzik- (Montagne), Appel-, Pere-, Abrikoze-,
Morelle-, Kerse- en Aalhesseboomen; eene partij
jonge Eikeboomen, Ijpe-Veeren, roode en witte
Kastanjeboomen, Treuresseboom, een vak Rhododen-
drums, Maandrozen, enz.
Alsmede **voor Afbraak:** een steenen
Koepel, bevattende 2 Vertrekken en eene Keuken;
voorts; Schutting met Vruchtboomen en eene Kisting.
Voor zoover deze uit de hand te koop aangeboden
zaken niet vroeger verkocht zijn, zullen ze mede
den 11en December 1885 in het openbaar worden
verkoelt.
Te bevragen bij den Heer J. ELFFERICH,
Aschvest 5, te Delft, alwaar, evenals in het Ven-
duhuis en bij den Notaris VERSCHOOR, te Delft,
nadere inlichtingen te bekomen zijn.

Het vliegveld Ypenburg

In de 20^e eeuw kondigde het luchtvaarttijdperk zich aan, waarvoor veel ruimte nodig was. In februari 1936 stak de Rijswijkse burgemeester Van Hellenberg Hubar de eerste spade in de grond voor aanleg van een vliegveld. Dit initiatief was een werkverschaffingsproject voor werklozen.

Het sportvliegveld werd eind augustus 1936 geopend. In 1939 kwam er het hoofdkantoor van de Nationale Luchtvaartschool gereed, naar ontwerp van architect H.F. Mertens. Ypenburg kreeg tijdens de mobilisatie in 1939 de militaire status en de luchtvaartafdeling van de Koninklijke Landmacht nam er toen zijn intrek.



29 augustus 1936 Luchtvaartfeesten t.g.v. de feestelijke opening van vliegveld Ypenburg.
Foto Verenigde Fotobureaux

1940: De Slag om Den Haag

Op 10 mei 1940 vonden op en rond het vliegveld hevige gevechten plaats, die bekendstaan als de Slag om Den Haag (de Residentie). Vanaf vroeg in de ochtend bombardeerden Duitse vliegtuigen het vliegveld Ypenburg, dat werd verdedigd door het 3de Bataljon Grenadiers.

Vervolgens werden er Duitse parachutisten gedropt. Deze luchtlandingstroepen veroverden het militaire vliegveld om de residentie bij verrassing te kunnen overmeesteren.

Sterke Nederlandse afweer

De Duitsers wisten het hoofdgebouw van de vliegbasis te bezetten en hesen er de Duitse vlag. Het verdedigende machinegeweevuur en de artillerie eisten echter veel Duitse slachtoffers. De aanval werd afgeslagen en de herovering van het vliegveld was een Nederlands succes in mei 1940.

De Duitsers verloren de helft van hun luchtvloot (1.100 toestellen) en de helft van hun manschappen, ongeveer 5.000 man. De Duitse invasie van Nederland was de eerste grootschalige luchtlandingsaanval in onze krijgsgeschiedenis.



mei 1940 Ypenburg, neergestort Duits vliegtuig naast de Rijksweg. Fotoğraf onbekend

De oudste oorlogsveteraan

Paul Moerman was tot voor kort de oudste veteraan uit de Tweede Wereldoorlog die bij Ypenburg had gevochten. Hij wist zich alles nog scherp te herinneren. De soldaten werden in een vrachtwagen afgezet op de Hoornbrug. *'Op onze buik kropen we tussen de brandende gebouwen door. De granaten van onze artillerie gierden over onze hoofden. Jongens raakten in paniek. Een collega begon te gillen, werd psychotisch. Ik wist mijn kalmte te bewaren. Ik zie het als een zegen dat ik mijn hoofd erbij heb kunnen houden.'* Na al die jaren had hij er soms nog nachtmerries van. In 2020 overleed Paul Moerman op 104-jarige leeftijd.



2017 Grenadier Paul Moerman in zijn woonkamer. Foto Ministerie van Defensie

Monument 'Grenadiers en Jagers'

Aan de Hofweg in Den Haag werd op 6 oktober 1951 het oorlogsmonument voor de verdedigers van Ypenburg onthuld. Dit monument is gemaakt door beeldhouwer Dirk Bus. In 1964 werd het verplaatst naar de Johan de Wittlaan en in 2010 kreeg het monument zijn definitieve plek aan het Böttgerwater. Kapitein Wilhelm Böttger was de commandant van de dappere 3^e compagnie Grenadiers, die Ypenburg verdedigde. Dit oorlogsmonument is geadopteerd door groep 7 van basisschool De Startbaan.



10 mei 2010 Böttgerwater, monument ter herdenking van de slag om Ypenburg in mei 1940. Foto DSO (Paul Lunenburg)



circa 1940 George John Lionel Maduro (1916-1945), verzetsstrijder, naamgever van Madurodam. Fotografie onbekend

George Maduro (1916-1945)

Tijdens de meidagen van 1940 weet George Maduro (naamgever van Madurodam) als luitenant der Cavalerie, huis Leeuwenburg (tegenwoordig villa Dorrepaal) in Leidschendam te verdedigen en de opmars van de Duitsers te vertragen. Na de capitulatie op 15 mei 1940 wordt hij als krijgsgevangene in het Oranjehotel opgesloten en na een half jaar vrijgelaten. In mei 1941 wordt hij weer in het Oranjehotel vastgezet. De reden is onbekend, maar hij was zeer actief in het verzet. Na maanden eenzame opsluiting wordt Maduro op 15 december 1941 vrijgelaten. In de zomer van 1943 wordt hij opgepakt in het Franse Charlesville-Mézières. Hij wilde via België, Frankrijk en Spanje naar Engeland vluchten. Op 24 november 1944 gaat Maduro op transport vanuit de gevangenis in Saarbrücken naar het concentratiekamp Dachau. Hier overlijdt hij op 9 februari 1945 op 28-jarige leeftijd aan de gevolgen van vlektyfus.

Luchtvaartshows

Na de oorlog behield vliegveld Ypenburg zowel civiele als militaire functies, en vestigden bedrijven uit de luchtvaartindustrie zich er. Veel Hagenaars bezochten de luchtvaartshows onder de naam ILSY: Internationale Luchtvaartshow Ypenburg, waar nieuwe vliegtuigtypes werden getoond en waar formatievliegen werd gedemonstreerd. In 1952 werd Den Haag opgeschrikt door de knal waarmee jets tijdens de ILSY door de geluidsbarrière braken. Voor velen waren de luchtvaartshows de eerste kennismaking met de moderne luchtvaart. In de wijk wordt daaraan herinnerd door de naamgeving ILSY-plantsoen.



1947 Prinses Juliana verricht de officiële heropening van het vliegveld Ypenburg. De prinses en prins Bernhard met het gezelschap in de hangar. In het midden de heer Frits Diepen.
Foto Fotopersbureau van den Heuvel



1938 Luchtvaartfeest op Ypenburg. Foto Verenigde Fotobureaux

De tastbare luchtvaartgeschiedenis

Op Ypenburg waren in de jaren 1970-1980 de Luchtmacht Stafschool (LSS) en de luchtmacht squadrons 298, 299 en 300 van de Groep Lichte Vliegtuigen (GPLV) gevestigd. In 1992 was Ypenburg het eerste vliegveld dat vanwege het einde van de Koude Oorlog en bezuinigingen op defensie werd gesloten. De luchtvaartgeschiedenis van Ypenburg kom je op veel plaatsen in de wijk tegen.

Het betonnen hoofdgebouw is een kenmerkend ontwerp in nieuw-zakelijke stijl van de architecten Brinkman en Van der Vlug en een rijksmonument. Verder herinnert het kunstwerk op de kop van de Rijswijkse Landingsbaan, bestaande uit drie grote 'padenstoel helikopters' van de Frans-Chinese kunstenaar Huang Yong Ping (1954-2019), aan vroeger dagen.



11 september 2014 Stationsgebouw Ypenburg aan het ILSY-plantsoen. Voor de restauratie. Fotograaf Willem Vermeij



2022 Het kunstwerk Ling Zhi Helicopters in Ypenburg, gemaakt door Huang Yong Ping.
Fotograaf André Faber

Innovatie toen en nu

Na de Tweede Wereldoorlog had luchtvaartpionier Frits Diepen (1915-1974) grootse plannen voor vliegveld Ypenburg. Maar vanwege het plan om bij Rotterdam de luchthaven Zestienhoven te bouwen, moest hij het over een andere boeg gooien. De luchtvaartpionier ging met zijn firma Avio-Diepen in 1954 over naar Fokker, waar hij aan de wieg stond van de succesvolle Fokker Friendship.

Het latere Fokker Technologies waar superlicht en oersterk kunststof werd geproduceerd, was de modernste composietfabriek ter wereld. Nu is in de bedrijfshallen het Technology Park Ypenburg gevestigd, een groep hightechbedrijven die kunststof constructies en elektronische systemen ontwikkelt en produceert. Zo blijft de band met de luchtvaartindustrie nog steeds nauw.



24 juni 2008 Laan van Hoornwijck, appartementen met de Protestantse wijkgemeente De Toevlucht. Foto Dienst Stedelijke Ontwikkeling (Paul Lunenburg)

Nieuwe architectuur

De structuren van het vliegveld en van de Nootdorpse lintbebouwing met de Plas van Reef zijn verweven in het stedenbouwkundige raamwerk van de Vinex-wijk Ypenburg. De Singels, Boswijk, Waterwijk, De Bras en de Venen hebben elk een eigen karakter. Daarbinnen kregen initiatiefnemers ruimte voor eigen ideeën. Zo heeft de protestantse gemeente in Ypenburg er een kerk gebouwd; 'De Toevlucht', gevestigd in een appartementenblok aan de Laan van Hoornwijck. Het ontwerp is van de Delftse architect Zinsmeister. Een ander voorbeeld van moderne architectuur is het Nederlands Forensisch Instituut (NFI), naar een ontwerp van architect Kees Kraan.

De terp met het snelwegennet ernaast bracht hem op het idee een ontwerp voor het NFI voor juist die locatie te maken. Met de nieuwste technieken onderzoekt het NFI de bewijsstukken in strafzaken.



13 juli 2006 Nederlands Forensisch Instituut, Laan van Hoornwijck 23. Foto DSO (Paul Lunenburg)

Hoornwijk van buitenplaats naar motel

De Rijswijkse buitenplaats Hoornwijk ontstond in de 17^e eeuw en werd eind 18^e eeuw verkocht aan Anthonie Nicolaas du Moulin (1739 - 1815). Anthonie was de kastelein van het logement 'Maréchal de Turenne' aan de Haagse Nieuwe Markt. Hij gaf de buitenplaats een nieuwe naam; Molenwijk.

In 1800 werd Molenwijk aangekocht door Jean Maritz, de eigenaar van het nabije Vredenoord. Latere eigenaren waren de predikant Jacobus Groeneveld (1757 - 1815), de Leidse regent Jan Anthonij Pietermaet, en de Haagse reder Caspar Nicolaas Huygens.



17 december 1955 Artikel uit Het Binnenhof

De bouw van het **motel** bij **Hoornwijk** in Rijswijk, vordert zo snel, dat binnen enkele weken de officiële opening kan worden verwacht. Voordien zal reeds een motel-kamer volledig worden ingericht. Gisteren is de vergunning ontvangen voor de bouw van het restaurant, dat geheel links aan het **motel** zal aansluiten. Met de werkzaamheden voor dit nieuwe restaurant wordt Maandag begonnen.

Opbloei en teloorgang in de 20^e eeuw

In de 20^e eeuw kwam Molenwijk - dat inmiddels weer Hoornwijk heette - in handen van de Bouw- en Handelsmaatschappij die het huis verhuurde aan de bekende vormgever Herman Rosse (1887 - 1965). Toen de Duitsers het pand in 1940 vorderden moest Herman met zijn gezin het huis verlaten. In 1946 liet de zakenman Beens het oude koetshuis herbouwen tot de 'Taverne Hoornwijk'.

Hij bouwde in 1956 Motel Hoornwijk, het eerste motel in Nederland naar Amerikaans voorbeeld, dat in 1991 volledig afbrandde. Het motel en het restaurant werden in de jaren negentig gesloopt om plaats te maken voor een kantorenpark.



2 augustus 2011 Kantoorpand Hoornwijk aan de Jan Thijsenweg.
Foto Dienst Stedelijke Ontwikkeling (Willem Vermeij)

Subsidie en restauratie

In de eerste maanden van 1979 verkochten de erven Beens hun aandelen in de rest van het landgoed aan verzekeringsbedrijf Ennia (Aegon). Helaas verwoeste een brand in november van datzelfde jaar een deel van het vervallen landhuis. Nadat het Rijk en de gemeente Rijswijk subsidie toezegden werd in oktober 1982 met de restauratie van het landhuis begonnen. Een jaar later werd Hoornwijk officieel geopend. Het is nu een representatief kantoor maar helaas zijn de historische elementen in het interieur in de loop der tijd verwijderd.



Kerst bordjes
van Restaurant Hoornwijk uit 1961 en 1962.
Fotograaf Nicolette Faber-Wittenberg

Levende geschiedenis

De ruime opzet van de wijken waaruit stadsdeel Leidschenveen-Ypenburg bestaat herinnert aan de groene velden van de landgoederen uit vroeger tijden en aan de uitgestrekte landingsbanen van het vliegveld. De straatnamen en de naamgeving van scholen zoals De Startbaan houden de geschiedenis van dit stadsdeel levend en dat wordt versterkt door de monumenten en de kunstwerken die er te vinden zijn. Verhalen verbinden, daarom is het goed om

te vertellen hoe rentmeesters en pachters, piloten en grondpersoneel allemaal hun bijdrage hebben geleverd aan de geschiedenis van dit gebied. De huidige bewoners bouwen dagelijks aan de toekomst van hun wijk, door er te wonen, te werken, te leren en te spelen. Het Forepark brengt bedrijvigheid en innovatie. Het Cananefaatse meisje dat 5000 jaar geleden in dit gebied begraven werd zou zich hier tegenwoordig vast ook thuis voelen!



2019 Opening speeltuin te Ypenburg. Foto Martijn Beekman, Collectie Gemeente Den Haag

Bronnen

Er is gebruik gemaakt van veel digitale en fysieke bronnen, de belangrijkste zijn:

- Astrid Abbing en Ron Labordus, *Leidschenveen. Veroverd op de zee – Van veen tot woonwijk* (Nootdorp 2007)
- F.J.A.M. van der Helm, *Boeren op Ypenburg. Ontstaan en vergaan van de hofstede Ypenburg* (Hoogwoudt, 2014)
- Hans Koot en Ben van der Have, 2001: Graven in Rijswijk (2001), Nationaal Archief
- Haags Gemeentearchief
- website SHIE
- Militaire Spectator
- biografisch portaal.nl, Kunst aan huis op Ypenburg, Stroom - Vinexlocatie Leidschenveen
- Stroom - Vinexlocatie Ypenburg
- defensie.nl
- mauritshuis.nl
- buitenplaatsenin nederland.nl/rijswijk-hoornwijk.html
- skullpting.eu/site/nl/projects/new-stone-age/de-eerste-kustbewoners/the-first-coastal-dwellers-ypje/

Colofon

Dit is een uitgave van

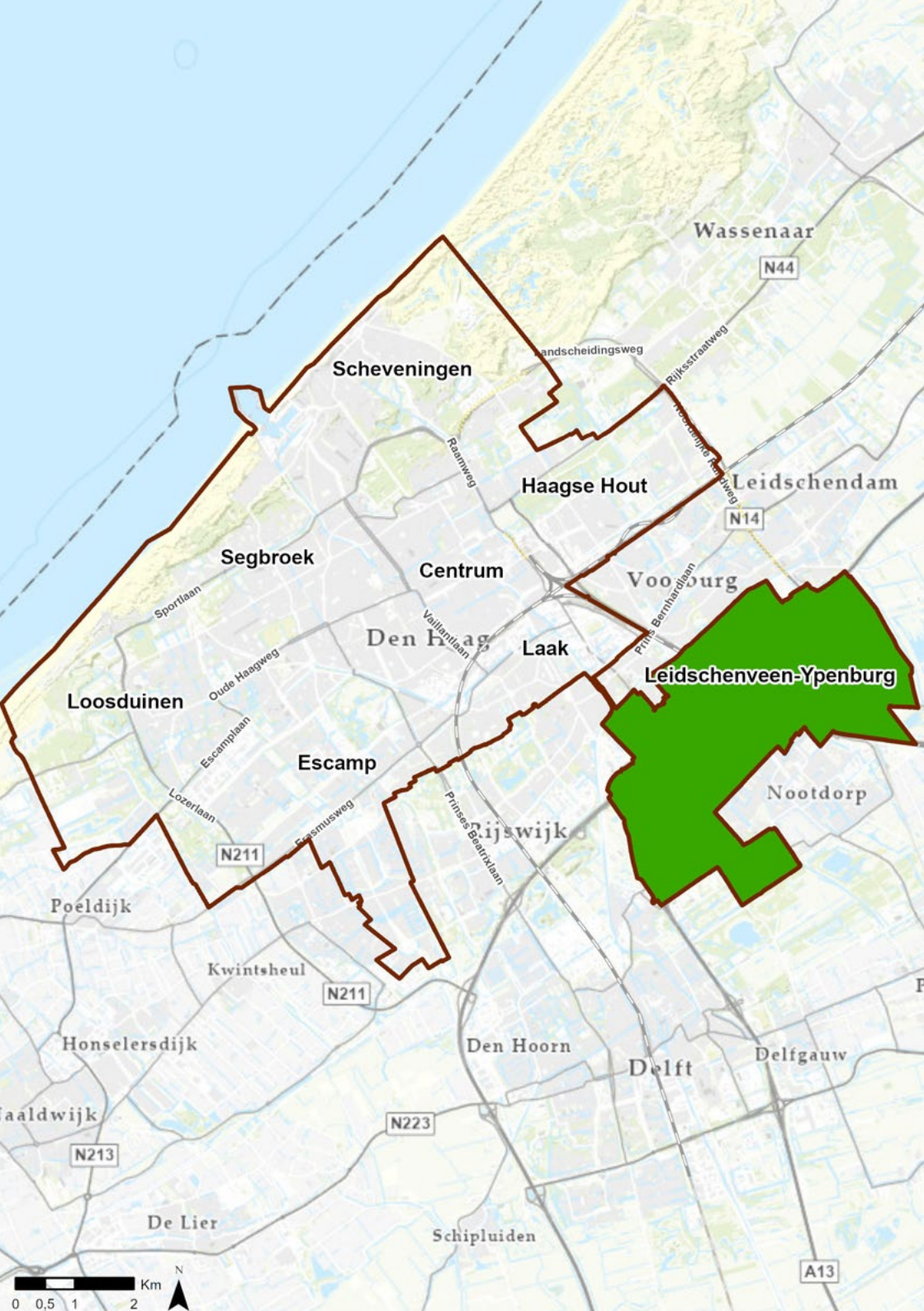
Gemeente Den Haag
Haags Gemeentearchief
Spui 70
2511 BT Den Haag
haagsgemeentearchief@denhaag.nl
haagsgemeentearchief.nl

Afbeeldingen Haags Gemeentearchief tenzij anders vermeld

Ontwerp Haags Gemeentearchief

Foto omslag Leidschenveen, wijk de Velden gezien richting Stompwijk, 2004. Fotograaf Arnold Hoogendorp

Augustus 2022



Wassenaar

N44

Scheveningen

Haagse Hout

Leidschendam

N14

Segbroek

Centrum

Voorburg

Den Haag

Laak

Leidschenveen-Ypenburg

Loosduinen

Escamp

Escamp

Rijswijk

Nootdorp

Poeldijk

Kwintseuil

N211

Honselersdijk

Den Hoorn

Delft

Delfgauw

Maalddijk

N213

N223

De Lier

Schippluiden

A13





Volg ons ook op:



haagsgemeentearchief



@haagsarchief